

**INTERVJU
MED 19
KVINNELIGE
POLITIKERE
OM
NETTHETS**

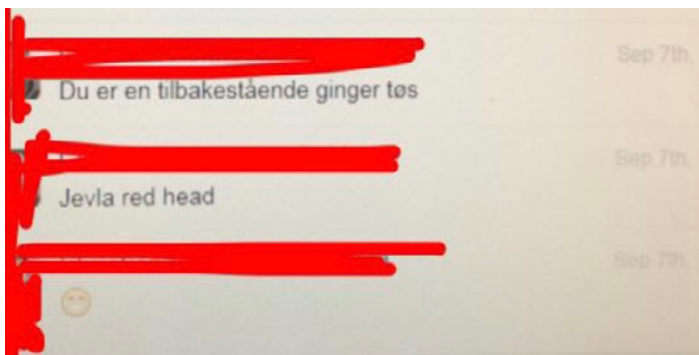

Flere eksempler:

Det beste som kunne skje er at du reiser til Syria og får ei kule i hodet

Litt av debatt- nivået på Twitter. Voksne som skal være rollemodeller for barn. @db_innenriks

Dersom du noensinne kommer til et land jeg har kontakter skal du komme like fort hjem igjen. Forpulte fitte.

Du og dine likesinnede burde kjøpe en spade og begynne å grave deres egen grav med den politikken dere fører. Fint at K en blir borte snart skal vi ha sharia når dere fyller landet!

- Tullparti!
20 t Liker Svar Send melding
- Skulle ikke vært i regjering, en feiltagelse
19 t Liker Svar Send melding
- Gi megga til høyre i bildet sparken først så kan dere kanskje komme opp å gå igjen
21 min Liker Svar Send melding

Naive ungdommer oppvokst uten gangsyn, kun flasket opp på pappas penger.. 🤔🤔

Hjerne dødt. Svensk DNA?

Send disse unge politikerne på asylmottak til forlystelse for unge asylsøkere.

Dette ser ikke lyst ut for fremtiden.

Kjetil så samd med deg. Herregud alle dei galne gutane (Og jentene) som har livet på si side, eg har kjent. Dette er eit overgrep frå triste overvektige folkevalte, som ingen bryr seg om.

Er du HELT sikker på at du ønsker å bli voldtatt, da??

INNHOLD

Oppsummering	04
Intervju	
Erna Solberg	06
Aina Stenersen	08
Anja Johansen	10
Annamaria Gutierrez	12
Anne Beathe Tvinnereim	14
Astrid Margrethe Hilde	16
Heidi Nordby Lunde	18
Hulda Holtvedt	20
Ida Lindtveit Røse	22
Ingjerd Schou	24
Kirsti Bergstø	26
Lene Langemyr	28
Lise-Marie Sommerstad	30
Olaug Bollestad	32
Ragnhild Vassvik	34
Sandra Bruflot	36
Seher Aydar	38
Une Bastholm	42
Åshild Pettersen	
Metode	44

OPPSUMMERING

De fleste av de intervjuede politikerne får netthets i egenskap av å være kvinne, de synes den seksualiserte hetsen er spesielt ubehagelig og begrensende. Flere bruker begrepet objektivisering, og opplever å bli redusert til kjønnnet sitt. Noen føler skam på grunn av det grove innholdet i meldingene. Menn er i all hovedsak de som står bak hetsingen av intervjuobjektene, og mange nevner underliggende maktstrukturer i samfunnet som gir seg utslag på nett.

Mange frykter at netthets hindrer rekrutteringen til og utholdenheten i politikken, spesielt for kvinner.

Enkelte saksfelt er spesielt utløsende for netthets: flyktninger og innvandring, feminisme og miljøspørsmål.

Flere nevner oppblomstringen av useriøse nyhetsmedier og klikkhungrige nettmedier som nører opp under et tilspisset debattklima. Det å svekke motstanderens integritet er blitt en vel så anvendt teknikk som saklig argumentasjon. Dette forsterker netthetsen mot den enkelte.

Terror-historikken i Norge forsterker opplevelsen av truslene for flere av intervjuobjektene. De ser på terroren 22. juli som en bekreftelse på at diskusjoner på internett kan utspilles i virkeligheten.

Flere profilerte norske politikere takket nei til å la seg bli intervjuet til Amnestys rapport om netthets, på grunn av tidligere erfaringer om at hetsen mot dem ble sterkt forverret etter å ha diskutert den offentlig. En av de som ble intervjuet ba om at ordlyden i den groveste hetsen, og hva hun har opplevd som mest ubehagelig, ikke ble gjengitt av redsel for at det skal utløse mer hets og potensielt farlige trusler.

Mange er prinsippfaste i kampen mot netthets, men legger samtidig lista høyt for hva de selv skal tåle. Flere setter voldstrusler som parameter for hvor grensen går. En av politikerne som valgte å ikke stille opp i rapporten, oppsummerte det slik: «Hvis du ikke tåler dødstrusler, har du ingenting på Stortinget å gjøre».

NØKKELTALL

18 av 19 av de intervjuede kvinnene har **opplevd netthets**

14 har blitt **psykisk påvirket**

11 har fått **trusler**

07 har **endret adferd** på grunn av hetsen

05 har fått **drapstrusler**

Alle ser på netthets som et **demokratisk problem**

Alle er spesielt **bekymret for de yngste** debattantene

ERNA SOLBERG (57)

Statsminister, Høyre

Faren er at hets kan skremme folk fra å delta i den politiske og demokratiske diskusjonen.

På hvilken måte har du opplevd netthets?

De jeg selv legger merke til er de som kommer til meg direkte, f.eks på sosiale medier, Facebook, Instagram og Twitter. Som statsminister må du tåle litt, og du må tåle at folk ikke alltid er polert i måten de uttaler seg på. Det varierer fra at noen sier du er stygg, tjukk og dum, til trusler. Det er også en økning i krasse begreper som f.eks «nazi-kjerring, fascist, innvandrer-elsker, landssviker». For meg er det ikke så vanskelig å håndtere, fordi jeg er statsminister, har et nettverk og er godt voksen. Jeg tenker mer på de som tar ordet for første gang, forsøker seg inn i politikken. De får nok mer bakoversveis.

Hvordan påvirket det deg?

Jeg fikk mange sinte brev ganske tidlig i min politiske karriere. De var ofte håndskrevne. Da jeg var innvandrings- og integreringsminister fikk jeg fra begge sider. Ifølge noen hatet jeg innvandrere og ifølge andre slapp jeg inn kriminelle og ødela Norge. Det er stygge ord som kan være vanskelige å takle, spesielt når du er ny politiker, men du får jo en viss immunitet etter hvert. Og så vet jo jeg at politiet passer på det som er alvorlig, som kan oppleves som skremmende.

Hva gjorde du for å stanse netthetsen?

Det første er at vi modererer siden. Er det over grensen, og sjikanerende mot andre, så sletter vi jo. I tillegg opplever jeg ofte at hvis en svarer tilbake og sier at «denne språkbruken er ikke grei», så er det ofte mange som støtter det. Jeg opplever at det er mange flere enn før som går i rette med folk som hetser. Når det gjelder trusler så er det jo folk som er politianmeldt og straffeforfulgt i Norge for trusler mot meg.

Vi må også jobbe med sammenhengen mellom mobbing og netthets, jobbe med skolene. Jeg har snakket mye med skoleelever om regler for sosiale medier, og med innvandrerkvinner- og menn som opplever veldig sterk kritikk når de er i media. Hvis de har et kontroversielt standpunkt til eget miljø, så vil de ofte oppleve å bli hetset både av folk som ikke liker innvandrere, og av sine egne. Vi har en handlingsplan mot netthets, og følger det opp fra regjeringens side.

Det er en skjerpet tone i sosiale medier og jeg opplever at det har blitt tøffere etter den store flyktning- og migrasjonskrisen i 2015. Tonen har blitt mer krass i noen saker, og det er de samme sakene som går igjen. Det er barnevern, innvandring, integrering, EU/EØS, akkurat nå bompenger. Det som er faren er at det stenger for stemmer som ønsker å mene noe annet.

Hva er konsekvensene av denne type hets?

Det er forskjell på om du er erfaren politiker eller 22 år gammel og har latt deg intervjuet i avisen, står uten støtteapparat og erfaring. Rikspolitikere må tåle noe, men faren er at hets kan skremme folk fra å delta i den politiske og demokratiske diskusjonen.

Jeg har opplevd stemmer som har vært aktive, folk som har vært med og drevet med politikk, som har trukket seg ut fordi de ikke orker å stå i den typen hets, ikke orker å være et symbol på enten en ung kvinne i politikken, på et miljø eller på innvandrere.

Når det gjelder det groveste, de som hetser barn og unge, der mobbingen fra skolegården flytter seg over i sosiale medier, vet vi at det er unge mennesker som har begått selvmord fordi de hetses.

Vi må snakke om hvordan det er å oppleve det. Det virker som om noen tror at man kan tillate seg mye mer om man ikke står ansikt til ansikt. Alle bør spørre seg selv «Hadde jeg turt å si dette ansikt til ansikt?»

Forskning viser at kvinner ikke hetses mer enn menn, men kvinner opplever hetsen som mer ubehagelig. Bør ikke kvinner som deltar i politikk og samfunnsdebatt tåle kritikk?

Joda, vi skal tåle, men kvinner får ofte en annen type hets, som går mer på utseende, seksualitet og trusler eller hentydninger om seksuelle handlinger. Det kan nok oppleves mer truende. Men kvinner må også tåle å bli kritisert, og ikke bare applaudert. Det må vi alle lære oss. Men samtidig oppleves ofte tonen i hetsen tøffere mot kvinner enn menn.

AINA STENERSEN (34)

Fraksjonsleder i Oslo bystyre, FrP

Sosiale medier er personlig. Det gjør at man blir ekstra sårbar.

På hvilken måte har du opplevd netthets?

Som oftes når jeg deltar i offentlige debatter får jeg hatmeldinger på nett. Før kunne jeg få hundrevis. Det går på utseende, at jeg er kvinne eller formuleringer jeg har brukt. Noen på nettet lager også «fake news» om meg. Jeg har blitt fulgt over lang tid av en del personer, som virker som om de har et mål om at jeg ikke skal ytre meg offentlig. De skriver «nå er hun i gang igjen, vi klarte ikke stoppe henne denne gangen». De hauser hverandre opp og det senker terskelen for hva de syns de kan skrive.

Hvordan påvirket det deg?

Det er til tider tøft. Innholdet i meldingene har mye å si. De skriver: «Du er tjukk. Du har lagt på deg. Er du gravid? Håper ikke det, for det hadde vært grusomt for et barn å bli oppfostret av deg». Det gjør også inntrykk å få høre at man skal bli voldtatt.

Jeg har kjæreste og er bonusmamma, og tenker mye på hvordan det påvirker dem. Jeg bestemte meg for å slette twitterprofilen og stenge kommentarfeltet på bloggen jeg skriver, men jeg har beholdt Facebook. Sosiale medier er personlig, det er de samme kanalene man bruker til å ha kontakt med familie og venner. Det gjør at man blir ekstra sårbar.

Jeg syns det er utfordrende å være på Dagsnytt18, når jeg vet at det sitter en hærske på Twitter klare til å henge meg ut. Jeg har klump i magen hver gang, og sier til meg selv før jeg går inn «bare tenk på debatten, ikke på trollene.» Jeg har jobbet mye med det mentalt, for jeg vil delta i debattene jeg engasjerer meg i. Men det koster i forkant, underveis og etterpå. Jeg forstår at netthat virker avskrekkende på folk.

Hatmeldingene har til tider innskrenket friheten min. I perioder har jeg ikke vært ute i sentrum på kveldene i hverdager eller i helgene. I disse periodene har familien min ikke ønsket at jeg skal det heller.

Hva gjorde du for å stanse netthetsen?

Jeg anmeldte en av netthetsene. Han fulgte meg fra ulike medier med grov hets. Jeg tok skjermbilde av alt han skrev, men det var først etter at jeg fikk drapstrusler at jeg meldte ham til politiet. Jeg opplevde drapstruslene som fryktelig ubehagelige, og følte skam på grunn av det grove innholdet i meldingene. Det var flaut å vise til andre, jeg ønsket mest å glemme det. Men det var viktig for meg og familien min å anmelde det. Politiet henla først saken på grunn av kapasitetsmangel, men vi ga oss ikke, for vi hadde mengder med dokumentasjon. Til slutt gjenopptok politiet saken og han ble dømt. Jo flere slike dommer vi har å se til, jo bedre. Det sender et viktig signal om at drapstrusler er straffbare handlinger, også på nett.

Hva tror du er konsekvensen av denne typen netthets?

Jeg kjenner flere kvinner som er redde for å ytre seg offentlig, som unngår enkelte tema og sier nei til å delta i offentlige debatter. Dette er også kvinner i politikken, og kjente kvinner i norsk offentlighet. Så jeg er blitt mer bevisst på å løfte fram kvinner, uansett parti. Vi har ikke en eneste kvinnestemme å miste i det offentlige ordskiftet i Norge. Jeg ønsker flere kvinner med.

Forskning viser at kvinner ikke hetses mer enn menn, men kvinner opplever hetsen som mer ubehagelig. Bør ikke kvinner som deltar i politikk og samfunnsdebatt tåle kritikk?

Jeg tror innholdet i hetsen er forskjellig for menn og kvinner. Vi kvinner får mer hets som går på utseende, kjønn, og er av grov seksuell karakter. Jeg tror også det er en del menn som hetser offentlige kvinner, jeg får veldig lite netthets fra kvinner. Noen få menn tror jeg gjør det for å få utløp for en følelse av mislykkethet, og for å føle makt ved å få stoppet kvinnen fra å uttale seg. Men jeg har jobbet hardt for den posisjonen jeg har i dag, og lar meg ikke stoppe av det. Heldigvis har jeg mange støttende følgere også, og fokuserer på det.

ANJA JOHANSEN (49)

Fylkesleder i Nordland Venstre

Vi forventer mye bedre folkeskikk og nettvett av barn og unge enn hva voksne tillater seg.

På hvilken måte har du opplevd netthets?

Jeg har ikke opplevd mye netthets personlig. Det jeg har opplevd, har vært i egenskap av at jeg er fylkesleder. Jeg har fått høre at jeg er en løgner og så hardhudet av falskhet, og har så lyst på svarte limousiner, at jeg står oppreist uten ryggrad, og at jeg er et menneske uten integritet og moral.

Hvis jeg skulle valgt å ta det personlig, er slike karakteristikk et fullstendig karakterdrap. De bruker fornavnet mitt og det oppleves som om de er ute etter meg som person, men når jeg får distansert meg litt vet jeg at uttalelsen er rettet mot den som har vervet som fylkesleder og ofte også mot «dere politikere» generelt.

Hvordan påvirket det deg?

Jeg har vurdert å svare med en herlighetsbeskrivelse av meg selv, fortelle om alle vervene mine, tida jeg bruker på den dugnaden politisk deltakelse jo kan ses på som, verdiene jeg står for, og så videre, men hittil har jeg konkludert med at det ikke er verdt strevet å bruke tid på slike motsvar. Kommentarfeltene viser at man snakker til en vegg av foraktfull aggresjon.

Jeg blir provosert av hvordan folk tillater seg å omtale politikere. Min erfaring er at politikere er vanlige mennesker som engasjerer seg. For noen av oss ruller ballen sinnsykt fort fra det første spede engasjementet til vi har flere verv og sitter i ei rekke styreverv og utvalg. Det er som å ha en ekstra jobb, uten lønn. Og for alt strevet og tiden du gir, får du sånne tilbakemeldinger. Når jeg reagerer på den måten, tenker jeg at jeg har nok ikke utviklet denne harde huden enda. Så ja, jeg blir krenket.

Hva gjorde du for å stanse netthetsen?

Jeg har bestemt meg for å ta skjermdumper av det jeg ser og si fra oftere. En respektert person i lokalsamfunnet vårt beskrev min partileder som «et stykke menneskelig dopapir». Som lokal Venstreleder tenker jeg at jeg bør påtale slik oppførsel fra et voksent menneske, men da akkurat denne kommentaren kom, lot jeg det være stille. På grunn av feighet eller klokskap? Jeg vet ikke, men konfrontasjonen har sin pris – både for de direkte berørte og for andre. Vi bor i et lite samfunn. Jeg holdt fred for å verne om familien hans, men jeg tror samtidig på at folk vil kjenne på skamvettet om de blir konfrontert. I skoleverket kaller vi det uakseptabel atferd eller mobbing når noen bruker sosiale medier til å trakassere, og bruker mye tid og penger på forebygging. Realiteten er at vi forventer mye bedre folkeskikk og nettvett av barn og unge enn hva voksne, de som skal gå foran som oppdragere og forbilder, tillater seg.

Hva tror du er konsekvensen av denne type netthets?

Det er rystende å se hvordan kvinner i nasjonalpolitikken behandles, min partileder Trine Skei Grande og MDG-politiker Lan Marie Nguyen Berg spesielt. Det er jo ikke slik at politikere er laget av et stoff som gjør at de ikke berøres av hat og trusler.

Rekruttering til politisk aktivitet er ikke alltid enkelt, men det er kjempeviktig. Det er det som er demokratiet vårt. Vi ønsker ikke bare broilere som ikke har befatning med vanlig lønnsarbeid og verden for øvrig, utenfor politikk-bobla. Men hvis du ikke har erfaring med hets og lar det påvirke deg personlig, kan det lett pulverisere det som var et engasjement. Jeg var voksen da jeg gikk inn i politikken, men som 20-åring hadde jeg blitt mye mer personlig krenket og hadde kanskje ikke holdt så lenge.

Partikolleger er viktig. Det å høre at andre sier, «ikke ta det personlig, Anja». Uten det er det fare for at livet i politikken blir kort.

Forskning viser at kvinner ikke hetses mer enn menn, men kvinner opplever hetsen som mer ubehagelig. Bør ikke kvinner som deltar i politikk og samfunnsdebatt tåle kritikk?

Min oppfatning er at kvinner i politikken mottar mer seksualisert hets, og meldinger som går på utseende. Det blir en form for hets som rammer deg som person, mer enn det du står for politisk og ideologisk. Når hetsen er seksualisert, har det ingenting med partiet ditt å gjøre. Jeg har aldri sett kommentarfelt der mannlige politikere er elendige fordi de er feite, eller at de åpenbart trenger å «få hatt seg» for å fungere bedre, men vi har sett det med kvinnelige topp-politikere. Kvinner er ikke mer orkideer enn at de kan tåle mye, og vi skal passe oss for «krenkorama» på bekostning av ytringsfrihet. De fleste, tror jeg, vil være enige i at vi skal ha et samfunn med deltakelse i politikk og andre sider ved samfunnslivet fra alle hold. Da kan vi ikke akseptere identitetskrenkende bllleuttalelser. Det ødelegger for demokratiet.

ANNAMARIA GUTIERREZ (39)

Bystyrerepresentant Stavanger Venstre
& Leder Kommunalstyret for kultur og idrett

Vi skal kunne tåle saklig kritikk, men det er stor forskjell mellom faktabasert kritikk og hets.

På hvilken måte har du opplevd netthets?

Det tydeligste eksempelet er fra da jeg stilte spørsmål til ordføreren i Stavanger om hun ville hindre Odins Soldater fra å patruljere Stavangers gater om natten. Jeg er halvt ungare og har sett fremveksten av høyrepopulisme i Ungarn, der det som begynte med normalisering av at brunskjorter (Magyar gárda) marsjerte i gatene, nå har blitt en høyrevridd regjering med stort flertall. Etter uttalelsen mottok jeg meldinger på sms, messenger og på Facebook-siden min. Det handlet mest om at jeg ikke er norsk nok og ikke hadde rett til å uttale meg. Jeg havnet på en høyreekstrem nettside som listet opp folk de ønsket å sende tilbake til der de kom fra. Men jeg fikk også meldinger fra venstreradikale om at jeg skodde meg på lettjente politiske poeng og at jeg ikke hadde noe med å fronte det.

Bakgrunnen min får mer oppmerksomhet enn politikken jeg fronter, dessverre. Enten det gjelder plasseringen av en statue i Stavanger sentrum eller spørsmål om lokalhistorie. Jeg er kvinne, en relativt ung politiker med sentrale verv i en stor norsk by, og jeg er førstegenerasjon innvandrere. Jeg må hele tiden svare for meg. Jeg har ikke fått drapstrusler, men jeg har fått hatmeldinger. Alt det andre, er det hersketeknikk? Ja. Er det hets? Det er i allefall støy, som jeg kaster bort krefter på. Jeg vil si at jeg har en slik sak i uka.

Hvordan påvirket det deg?

Først tenkte jeg at jeg er sikkert supersensitiv, men etter å ha lest blant annet Fritt Ords rapport om status for ytringsfriheten i Norge, så jeg at dette var mye mer strukturelt. De kaller konsekvensene for «stillhetens spiral», altså at hetsen fører til at kvinner trekker seg fra å delta i offentlige debatt etter de får negative reaksjoner/hets. Jeg er blant dem som sensurerer meg selv aktivt. Det fører til at jeg ikke får gjort det jeg skal som lokalpolitiker. Jeg tar aldri i innvandringsdebatter, for eksempel. Det blir for belastende.

Det er sjelden jeg formulerer meg spisst eller utbasunerer. Jeg møter forberedt på møtene og lærer alt av lokal- og bydelshistorie som kan være relevante i mine verv og tenker meg om ti tusen ganger før jeg snakker. For enkelte vil jeg aldri bli god nok, uansett. Jeg har ikke blitt truet på livet eller fått direkte voldstrusler, men hetsen og motgangen sliter meg ut. Orker jeg enda en periode, spør jeg meg selv. Men jeg er også en rollemodell. Jeg skal takle dette.

Hva gjorde du for å stanse netthetsen?

Jeg har blokkert personer på sosiale mediene, vist skjermdumper til ordføreren og tatt det opp internt i partiet. Hvis nødvendig hadde jeg anmeldt, men politiet ville ikke brydd seg om meldingene jeg har mottatt. Jeg har jobbet med netthets politisk, i 8. mars-toget i 2017 med god støtte fra Venstrekvinnelaget sentralt, og kjempet under Venstres landsmøte i fjor for at vi skal arbeide for å beholde hatparagrafen i straffeloven, og at det skal være gode sanksjonsmuligheter.

Hva tror du er konsekvensen av denne type netthets?

Kvinnene i bystyret er solidariske på tvers av politikken. Vi forsøker å være redelige mot hverandre, men vi snakker ikke om hvordan vi blir ignorert, usynliggjort eller direkte motarbeidet. Du må ikke sutre, med mindre du blir truet på livet. Ingen av oss ønsker å bli oppfattet som svake, hårsåre eller påta seg offerrollen. Konsekvensen er dessverre at enkelte av kvinnene ikke tar gjenvalg. Det er problematisk når vi vet at det er vanskeligere å rekruttere kvinner til politikken.

Det er mye grums i lokalpolitikken, men vi har ikke nok verktøy og mindre apparat rundt lokalpolitikere. Det er i lokalpolitikken vi før eller siden merker at demokratiet blir redusert, fordi det blir ikke demografisk representasjon i organer som tar viktige avgjørelser.

Forskning viser at kvinner ikke hetses mer enn menn, men kvinner opplever hetsen som mer ubehagelig. Bør ikke kvinner som deltar i politikk og samfunnsdebatt tåle kritikk?

Vi skal kunne tåle saklig kritikk, men det er stor forskjell mellom faktabasert kritikk og hets. Hets går på person, etnisitet og kjønn. Netthetsen mot kvinnelige debattanter er kvinnesak fordi den er en del av et større strukturelt problem.

ANNE BEATHE TVINNEREIM (44)

2. nestleder Senterpartiet

Jeg opplever det som provoserende og urettferdig at vi skal måtte tåle dette.

På hvilken måte har du opplevd netthets?

Jeg har sluppet lettere unna enn mange kvinner jeg kjenner i politikken. Jeg jobber mer internt og har ikke vært så eksponert. Så snart jeg har et utspill derimot, særlig på flyktninger og asyl, da vet jeg det kommer. Vanligvis leser jeg ikke kommentarfelt, men som forberedelse til dette intervjuet leste jeg kommentarene under en sak der jeg uttalte meg om flyktninger. Det var en sterk påminnelse om hvorfor jeg holder meg unna.

De kommentarene jeg får direkte syns jeg er ubehagelige nok. Jeg får vite at jeg er idiot og uintelligent. De har vært inne og sett på CV-en min og hva jeg driver med, og har tillagt meg egenskaper og meninger som ikke er sanne. I tillegg kommer det seksualiserte og vulgære karakteristikk, noen går på kjønn, noen på utseende.

Hvordan påvirket det deg?

Jeg er en sånn person som tar ting til meg. Den type meldinger gjør såpass vondt at jeg tenker at jeg kanskje ikke er egnet til politikken. Mange opplever mye verre ting enn jeg, som direkte trusler. Det har jeg vært skånet for, men det går likevel løs på selvtiliten min. Jeg begynner å lure på om det er meg det er noe galt med. Jeg blir mindre frimodig i uttalelsene mine.

Hva gjorde du for å stanse netthetsen?

Jeg sletter alt som kommer så fort som mulig og forsøker å glemme det. Det har ikke vært nødvendig å ta det jeg har mottatt til politiet eller PST, men det er fint å se at politiet har tatt opp ballen og tar netthets på mye større alvor enn de har gjort tidligere. Slik at den virkelige grove netthetsen får konsekvenser.

Hva tror du er konsekvensen av denne type netthets?

Det er klart at mange ikke orker å stå i det. Jeg skjønner kjemp godt de unge jentene, som kanskje har hatt sin første medieopptreden og mottar så mye dritt etterpå, at de blir skremt fra å delta igjen. Det er et stort og alvorlig demokratisk problem.

I Senterpartiet har vi mange eksempler på at unge jenter har fått mer enn det som godt er av netthets. Sandra (Borch) er det verste eksempelet. Som kvinne i toppledelsen i partiet er jeg svært bevisst på å ha et godt nettverk rundt de unge jentene. Uten kvinnelige mentorer blant nestorene i partiet, hadde ikke jeg vært der jeg er i dag. Søsterkjærighet i politikken er viktig.

Den etterhvert så kjente «Vi vil ha fitta di»-meldingen (sendt på sms til Liv Signe Navarsete fra en hyttetur der hovedsakelig sentrale, mannlige partifeller deltok, red.amn) opprørte oss alle.

Som mangeårig rådgiver til Liv Signe var det jeg som oppfordret henne til å varsle saken videre. For kunne de gjøre det til henne, kunne de gjort det til meg og andre kvinner i partiet. Jeg skal også måtte samarbeide med de folka.

Metoo har vært et scenskifte. Nå går det an å melde fra om trakassering og slibrigheter.

Forskning viser at kvinner ikke hetses mer enn menn, men kvinner opplever hetsen som mer ubehagelig. Bør ikke kvinner som deltar i politikk og samfunnsdebatt tåle kritikk?

Jeg kjenner meg veldig igjen i det. Jeg tar det personlig, og lurer på om det er noe galt med meg. Jeg vet at mange damer er flinkere til å kaste sånt over skulderen. Liv Signe har lært seg teknikker for å tåle det. Jeg har vært mindre profilert, som nestleder og statssekretær, og jeg har ikke lært meg sånne teknikker.

Jeg opplever det som provoserende og urettferdig at vi skal måtte tåle dette. Det er idealisme som har ført meg inn i politikken, jeg bruker mye fritid, egne penger og ofrer en del privat for å drive med det jeg mener er viktig. Skal jeg måtte tåle at andre tillater seg å kalle meg sånne ting?

ASTRID MARGRETHE HILDE

Ordfører i Søgne, Arbeiderpartiet

Jeg tror at netthets kan hindre folk fra å engasjere seg i politikken. Det har i alle fall vært en av grunnene som har hindret meg fra å fortsette.

På hvilken måte har du opplevd netthets?

Da jeg mente at vi skulle følge Stortingets instruks i kommunereformen og slå sammen Søgne og Kristiansand kommune, omtalte noen meg som Der Ordfører under nyhetssaker der jeg var sitert. Man må godta litt temperatur, men en konkret sammenligning med Hitler syns jeg er drøyt.

Vi har en opprivende sak i Søgne kommune. Det forelå 16 varslingsaker på blant annet rådmannen da jeg startet som ordfører, og like etter en knusende rapport fra arbeidstilsynet. Vi har vært gjennom to rettssaker, hvorav en endte i et forlik og en annen i en fellende dom for kommunen. Kontrollutvalget har sett på prosessuelle rutiner i kommunestyret og avdekket enkelte lovbrudd. Jeg har forsøkt å ta tak i ukulturer og konfliktnivået har vært svært høyt.

Jeg har i løpet av disse årene som ordfører fått beskjed på nett om at jeg er udugelig, en pyntedukke som later som om jeg kan noe. Det har floreret ryktespredning og direkte usannheter, som for eksempel at jeg er sammen med lederen av kontrollutvalget. Det ble også opprettet en Facebook-gruppe under kommunereformen som het «Vi som ønsker ordføreren fjernet» der mye av dette ble delt.

I et lite samfunn som Søgne gir bygdedyret grobunn til rykter, og det gir seg også utslag på nett. Det er en liten gjeng som gjør mye ut av seg, og den sosiale kontrollen gjør at de i liten grad blir motsagt. Netthetsene blir styggere når bygdedyret får stå uimotsagt.

Hvordan påvirket det deg?

Det er utrolig hva man klarer å venne seg til, for å overleve. Man lærer at noen mister sin injurierende kraft fordi det de skriver er så åpenbart feil og langt over streken. Det som gjør vondt er når andre politikere slenger seg på og skriver tilsvarende.

Det har til tider vært så ille at mannen min har tatt telefonen min og bedt meg om å ikke lese. Jeg tror familien min merket dette veldig. Da datteren min var 14 viste hun meg kommentarer i sosiale medier og sa «Se hva de skriver om deg, mamma. De hater deg jo». Det er vanskelig å se på nett isolert, men situasjonen har vært så spesiell i vår kommune at jeg har veid mine ord på gullvekt. Jeg har blitt veldig forsiktig med å mene noe om andre ting enn de sakene jeg må fronte som kommunens ansikt utad. Vi er blitt enige om at gruppeleder skal fronte de politiske sakene. Ellers blir det en for stor belastning.

Hetsesituasjonen har gjort at jeg ikke har fått gjort jobben min så godt som jeg hadde ønsket. Det er veldig beklagelig. Det hadde vært lettvisst å gi opp, men skal jeg la de destruktive kreftene vinne? Nei, jeg ble valgt av folket, jeg har et oppdrag og det skal jeg fullføre.

Jeg kunne godt tenkt meg å fortsette i politikken isolert sett, men jeg tar ikke gjenvalg, jeg syns ikke at jeg og min familie fortjener all denne dritten. Jeg ble respektert i jobben min som jurist og jeg returnerer til den. Dette ble en gjestevisitt.

Hva gjorde du for å stanse netthetsen?

Jeg har tatt initiativ til at påstander blir gransket for å klarlegge rett og galt, og få en konklusjon av et uavhengig organ. Jeg har skrevet leserinnlegg og for å forsøke å komme fram med fakta. Men enkelte folk er ikke interessert i fakta, spesielt ikke i forbindelse med kommunereformen.

Hva tror du er konsekvensen av denne type netthets?

Jeg tror at netthets kan hindre folk fra å engasjere seg i politikken. Det har i alle fall vært en av grunnene som har hindret meg fra å fortsette. Klimaet for hver enkelt politiker kan være vanskelig og netthets er en del av det.

Den største trusselen for demokratiet er nettsidene som utgir seg for å være seriøse nyhetsmedier, men som ikke følger noen form for presseskikk og publiserer falske nyheter. Vi ser at oppegående mennesker deler nyhetene. Dette undergraver tilliten til både media og politikere, og enkeltpersoner får gjennomgå.

Forskning viser at kvinner ikke hetses mer enn menn, men kvinner opplever hetsen som mer ubehagelig. Bør ikke kvinner som deltar i politikk og samfunnsdebatt tåle kritikk?

Både menn og kvinner opplever hets, men jeg tror hetsen mot kvinner er av en annen karakter. Det går mer på kjønn, utseende, kropp og klesstil. Hetsen mot kvinner er mer personlig og mer seksualisert.

HEIDI NORDBY LUNDE (45)

Storingsrepresentant, Høyre

Jeg vil gjerne høre fra de som er kritiske, men ikke de som forsurer debatten.

På hvilken måte har du opplevd netthets?

På et tidspunkt var jeg både profilert blogger, ansvarlig for debatten i nettavisen ABC Nyheter og på vei til å bli profilert politiker. I den perioden fikk jeg en del netthets. Jeg har fått trusler og grov seksuell sjikane og jeg har fått høre om alt jeg bør oppleve, som å bli voldtatt, blant annet.

Nå får jeg mindre hets, og svært sjelden noe jeg strever med eller tar personlig. Jeg får lite direktemeldinger og jeg oppsøker ikke kommentarfelt eller grupper på Facebook som jeg vet er veldig uenige med meg. Hvis debattene kommer på min egen Facebook-side, forsøker jeg å svare, men senest i dag blokkerte jeg en person. Jeg vil gjerne høre fra de som er kritiske, men ikke de som forsurer debatten.

Hvordan påvirket det deg?

Til å begynne med var hver enkelt kommentar overraskende, og det var uhyggelig å få høre i kommentarfeltet i bloggen at man var stygg og feit. Nå er jeg blitt 45 år, og da må jeg tåle at folk som er uenige med meg misliker meg.

Netthets er alvorlig for de som virkelig utsettes for grov sjikane og krenkelse, men vi politikere med høy eksponering må huske på hvem det er som sitter med makten. Det er jeg som får lov til å uttale meg og diskutere på Dagsnytt 18. Jeg er den privilegerte.

Terskelen begynner å bli for lav for hva som oppleves som krenkelser og trusler. Når relativt profilerte politikere klager over manglende ytringsfrihet og sier at de føler seg truet til taushet av netttroll, og de attpåtil sier det på Dagsnytt 18, faller det på sin egen urimelighet. Mediene har gitt folk som burde tålt debatten altfor mye plass til å snakke om opplevelser av netthets, uten å konfrontere dem med ytringsfriheten vi alle har i Norge.

Konsekvensen blir at mange tenker at dette bør du tåle, selv hets som er langt over streken og som ikke skal tåles, men håndteres med juss og faktiske virkemidler.

Hva gjorde du for å stanse netthetsen?

Jeg har anmeldt det jeg har fått av trusler og grov, krenkende seksuell sjikane. En av disse har blitt dømt. Det at politiet henlegger er ikke tegn på at de ikke tar temaet alvorlig. Det blir et prioriterings-spørsmål. Dersom min opplevelse av sjikane settes opp mot å etterforske barneporno-sirkler på nett, har jeg en klar formening om hva de bør prioritere.

Hva tror du er konsekvensen av denne type netthets?

Unge engasjerte som er på vei inn i politikken, har partiet i ryggen og hele støtteapparatet som følger. Det er en privilegert posisjon i seg selv. Det er mye tøffere å være en samfunnsdebattant på 19 år som ikke representerer andre enn seg selv.

Jo mer vi politikere hauser opp at vi kan oppleve netthets, jo større er sjansen for at vi skremmer bort folk før de har blitt med i politikken. Da har de som hetser vunnet. Ingen politisk engasjerte mennesker som har oppnådd endring, har gjort dette friksjonsfritt. De som har fått til det har ønsket å endre på folks liv og virkelighet. Det skal det være lov for alle å ha mening om.

Dette temaet er fullt av dilemmaer. Vi vet at mange av de som hetser på nett er mennesker med psykiske problemer. Vi anklager dem for å dehumanisere innvandrere, men vi tar ingenting for å kalle dem troll, noe som også er dehumaniserende. Dette er en krevende debatt som må deles opp og møtes på ulike nivå.

Forskning viser at kvinner ikke hetses mer enn menn, men kvinner opplever hetsen som mer ubehagelig. Bør ikke kvinner som deltar i politikk og samfunnsdebatt tåle kritikk?

Forskningen sier også at menn og kvinner opplever ulik type sjikane. Menn får høre at de er idioter, kanskje de beskyldes for å være homofile eller i verste fall fysiske trusler. Kvinner får meldinger om kropp og utseende, hva som bør skje med deg og kroppen din. Tonen mot kvinner er mer personlig, derfor oppleves det også som mer ubehagelig. Det stemmer med mine erfaringer. Jeg har også hatt en tøff tone i debatter, men jeg argumenterer sak, ikke person.

HULDA HOLTVEDT (18)

Nasjonal talsperson for Grønn Ungdom

På Twitter er det nærmest skapt en kultur som gjør det legitimt å angripe kvinner fordi de er kvinner.

På hvilken måte har du opplevd netthets?

Jeg har vært aktiv i samfunnsdebatten siden jeg var 13 år. Selv om jeg har en mer framskutt rolle nå, fikk jeg mer hets da. Den mest seksualisert hetsen fikk jeg da jeg var mellom 13 og 16 år. Det kom et par trusler om voldtekt. Mest gikk det på alder, at jeg sikkert ikke hadde hår nedentil og at det av en eller annen grunn diskvalifiserte meg fra å uttale meg.

Det er fortsatt en del usakligheter, men jeg har ikke fått mye alvorlige trusler.

Det er sjelden jeg får hets uten først å ha vært i media, men hver gang jeg uttaler meg utløser det noe dritt. Radio, og Dagsnytt 18 spesielt, utløser mest. Verdisaker genererer alltid noe, som aktiv dødshjelp. Da fikk jeg kommentarer om at jeg er brutal og ikke har sjel. Jeg fikk tilsendt bilder av barn med Downs syndrom og beskjed om at det er de jeg ønsker å ta livet av.

Dyrevern, miljø og klima er andre temaer som alltid utløser netthets. Men når man kommer fra MDG spiller det mindre rolle hvilken sak man fronter. Mange tenker at du er klin kokos uansett. Kritikken går på parti, uavhengig saken du diskuterer. Vi blir ofte kalt «småjentene fra MDG».

Hvordan påvirket det deg?

Truslene om voldtekt syns jeg var veldig ubehagelige. Etterhvert har jeg blitt flinkere til å glemme den usaklige hetsen. Vi må bare erkjenne at det sitter troll på internett, de ser deg på tv og har det som geskjeft å forsøke å sette deg ut av spill. Man må vær sikker på seg selv og la det prelle av.

Jeg har fått mye kritikk for å snakke fort, høyt og skingrende. Derfor har jeg jobbet med å snakke rolig og med dypere stemme. Jeg vet ikke om det er bra eller dårlig, men det har kanskje skånet meg for noe av hetsen. Det kan også ha med å gjøre at jeg er blitt eldre. Jeg tror at hvis jeg fremstår mer myndig, mindre som hun småjenta fra MDG, går det bedre. Det er i allefall min anekdotiske erfaring.

Noen ganger føler jeg at jeg bør kle meg mer kjerringaktig for å ikke fremstå som en liten jente. Man må jo ikke det, men det handler om hva man føler seg tryggest i og hva som er mest egnet til å vinne debatten. Hetsen har ikke ført til at jeg bevisst har endret formuleringer eller valget på tema jeg har uttalt meg om.

Hva gjorde du for å stanse netthetsen?

Jeg var i samfunnsdebatten før netthets var et offentlig tema, og tenkte at det var noe vi bare måtte tåle. I dag ville jeg anmeldt trusler om voldtekt eller andre truende meldinger.

Hva tror du er konsekvensen av denne type netthets?

Jeg tror mange politikere, særlig kvinnelige, får en mer ubehagelig opplevelse av å være i offentligheten. Hetsen man blir utsatt for gir bismak. Jeg har ikke sett noen forskning på om netthets dytter kvinner ut av politikken eller ikke. Vi har masse jenter i Grønn Ungdom!

Samtidig kan hetsen som enkelte blir utsatt for, som Lan Marie, få det til å fremstå som mindre fristende å være profilert politiker. Det kan se ut som om man må være beintøff for å være framskutt politiker i MDG. Jeg mener det skal være lov å være skjør i politikken. Det er lov å bli lei seg, og veldig synd hvis man slutter på grunn av det.

Vi jobber med å få unge folk til å stille på liste og være lokalpolitikere. Da forbereder vi dem på at de må tåle netthets, men vi kommer til å backe dem. Vi snakker om hvordan anmelde, og teknikker for å riste det av seg. Vår erfaring er at det er en såpass stor del av å være i politikken at det inngår i valgkamp-forberedelsene. Ønsket vårt er at alle som enter politikken for første gang skal kunne snakke med noen som er mer erfarne.

Forskning viser at kvinner ikke hetses mer enn menn, men kvinner opplever hetsen som mer ubehagelig. Bør ikke kvinner som deltar i politikk og samfunnsdebatt tåle kritikk?

Kanskje kvinner er mer vare for hets enn menn, men jeg vet ikke om det finnes noen eksempler på at kvinner tåler akkurat den samme hetsen dårligere enn menn. Det som gjør det vanskeligere er at mye av kritikken går på kjønn og seksualitet. Du er skrikete, kvinnete. På Twitter er det nærmest skapt en kultur som gjør det legitimt å angripe kvinner fordi de er kvinner. Det er nesten alltid menn som kritiserer og hetser meg.

IDA LINDTVEIT

RØSE (25)

Representant i kommunestyret
& gruppeleder for KrF i Oppegård

Jeg tenker at det er mange som aldri vil bli aktive fordi de ser hva de må tåle.

På hvilken måte har du opplevd netthets?

Jeg fikk en del hets som KrFU-leder. Alle som er aktive i politikk på nasjonalt nivå gjør det. Nå er jeg mer skånet.

Da jeg i 2016 sa at Norge burde ta imot 10 000 kvoteflyktninger, kom det mye. «Du hadde passet som IS-kone» «Dra til Syria hvis du vil ha det sånn i Norge» «Du ødelegger KrF og Norge, fordi du vil at islam skal overta.» En av de innvandringsfiendtlige nettsidene la ut et bilde av meg med kommentaren «Hei, jeg heter Ida og jeg vil at Norge skal bli islamifisert». Det førte til mye grums.

Da jeg la ut bilde av at vi hadde overtatt vår nye bolig, fikk jeg mange meldinger om at de håpet den var stor så det var plass til alle flyktningene. Det syns jeg var ubehagelig, fordi det gikk over en privat grense.

Når jeg har hatt mer liberale uttalelser om abort og homofili, får jeg kommentarer om at jeg umulig kan være kristen. Det er en type hets andre politikere antakelig slipper. Jeg har fått lite seksuelle kommentarer, men en del tilbud. Jeg har fortrenget det meste.

Da jeg holdt hilsningstale på Unge Høyres landsmøte i 2014, ble det tvitret om meg fra en anonym konto. Meldingene omhandlet utseende og hadde seksualiserende innhold. Dette var ment som humor, men det er uakseptabelt at unge kvinner skal møte slike meldinger når de tar ordet. Jeg ga beskjed til Unge Høyres leder og generalsekretær, og det ble tatt veldig alvorlig. De ryddet opp i det med en gang, og kontoen ble slettet.

Hvordan påvirket det deg?

Jeg har prøvd å bevisst tenke at hetsen jeg har mottatt har vært i rollen som KrFU-leder. Det har ikke hatt noen direkte effekt på meg personlig. Jeg har ikke fått dødstrusler, da hadde jeg nok blitt mer skremt. Jeg var godt forberedt da jeg ble KrFU-leder. Folk hadde blitt utsatt for mye før meg, og det var rutiner på plass fra starten av. Det gjorde nok at jeg håndterte det annerledes.

Jeg er bevisst på reaksjonene når jeg uttaler meg, spesielt på innvandringsfeltet. Hvis jeg var på Dagsnytt 18, kom det i gjennomsnitt fire - fem meldinger etterpå. Det grovste har kommet på e-post. Det har gjort mest inntrykk, at noen har lett frem e-postadressen min og så skrevet lange meldinger. Det er mer overlatt.

Hva gjorde du for å stanse netthetsen?

Vi fikk en trussel til KrFU som var Breivik-aktig, om at vi skulle dø alle sammen fordi vi støttet innvandring. Den meldte vi til PST. Partiene har gode rutiner for dette. Jeg svarer ingen sånne meldinger, men ber om nødvendig andre kommentere. Det meste blir bare slettet.

Hva tror du er konsekvensen av denne type netthets?

Bruken av sosiale medier har endret seg raskt på få år. Hadde jeg fått hetsen jeg fikk senere, da jeg var 18 år og nyvalgt representant i bystyret, hadde det vært mye verre. Jeg tror mange unge politisk aktive føler seg alene. De er kanskje flau over meldingene, fordi de er så ekle, og holder det for seg selv. De tror at dette er noe de må leve med. Som KrFU-leder var jeg opptatt av å si til yngre medlemmer at det er lov å reagere. Vi har partiet i ryggen og trenger ikke takle det alene.

Dette er et kjempeproblem. Hva er det vi sier når vi rekrutterer folk til ungdomspolitikken? At det er gøy, lærerikt, at man får gode erfaringer - men så opplever en del noe ganske annet. Jeg skjønner at noen velger å gå ut av politikken. Personlig kjenner jeg ingen som har trukket seg på grunn av hets, men jeg tenker at det er mange som aldri vil bli aktive fordi de ser hva de må tåle. For hvor mye skal man tåle? Jeg vet ikke om jeg ville anbefale barnet mitt å bli politiker med det første. Man må være tøff og fremstå som det, det er ikke mye rom for å vise svakhet.

Forskning viser at kvinner ikke hetses mer enn menn, men kvinner opplever hetsen som mer ubehagelig. Bør ikke kvinner som deltar i politikk og samfunnsdebatt tåle kritikk?

Jeg tror at kvinner får mer seksualisert budskap enn menn. Menn mottar mer idioterklæringer. Det er eklere å få meldinger om utseende, eller hva fremmede menn har lyst til å gjøre med deg, som noen opplever. Det setter mer støkk enn at man er håpløs eller ønsker sharia i Norge.

INGJERD SCHOU (63)

Stortingspolitiker, Høyre

Det farlige er når hetsen truer demokratiet, den frie ytringen og den sunne meningsutvekslingen.

På hvilken måte har du opplevd netthets?

Jeg har ikke opplevd netthets. Meningsbrytning er ikke det samme som hets. Jeg er i mange diskusjoner og uenigheter, slik ytringsfriheten legger til rette for. Men jeg har ikke opplevd at beskrivende adjektiver har gått på meg som person, eller at det har vært kommentarer på kjønn. Jeg hører mest «det er naivt, det stemmer ikke», men jeg oppfatter ikke det som hets.

Min erfaring er at trollene sprekker når de kommer ut i det offentlige rom. Jeg ser at folk tar til motmæle i debattene som går under mine lenker. Det kommer utsagn som: «Nå må du være saklig». Det gleder meg.

Hvordan påvirker netthets deg?

Jeg inviterer ikke til det selv, og jeg forsøker å være ordentlig. Dersom jeg i ettertid ser at noe kan bli oppfattet annerledes enn det som var min intensjon, sletter jeg det. Jeg er bevisst og forsøker å opptre så ryddig som mulig. Jeg er opptatt av at man ikke skal sette stempel på folk, og får kanskje litt betalt for det.

Hva har du gjort for å stanse netthets?

Jeg har vært med i politikken lenge, også før nett og sosiale medier. Den gang ble det også satt ut rykter og du ble tillagt meninger som du ikke fikk motsagt. Nå har man anledning til å forsvare standpunktene sine og rette opp feiltolkninger.

Jeg mener også at det ligger et ansvar hos den som oppfatter, den som mottar hets. Vi må sette standarden for debatten, ikke ta igjen med adverb og adjektiv. Det er vårt ansvar å bidra til å sikre en åpen debatt, både nasjonalt og internasjonalt. Det er greit å si: «Dette syns jeg er krenkende, la oss holde oss til saken».

Vi må aktivt ta til motmæle. Det krever selvtillit, men de fleste som tar igjen vil kjenne at det hjelper på selvfølelsen å si hva man mener. Vi må ikke ha for mange stemmer som stilner.

Hva tror du er konsekvensen av netthets?

Det farlige er når hetsen truer demokratiet, den frie ytringen og den sunne meningsutvekslingen. Det kan føre til at folk konkluderer med at de ikke vil delta. Det blir for ubehagelig og vanskelig.

Jeg har liten tro på ytterligere juridisk regulering av ytringsfriheten. Til en viss grad må vi tåle at den ikke alltid går i vår favør. Det er deres rett å si at de er uenig med meg. Det er min rett å svare. Dersom hets går over i kriminelle handlinger har vi lovverk som regulerer dette.

Forskning viser at kvinner ikke hetses mer enn menn, men kvinner opplever hetsen som mer ubehagelig. Bør ikke kvinner som deltar i politikk og samfunnsdebatt tåle kritikk?

Både kvinner og menn som er med i politikken må tåle å få karakteristikk og stå i meningsbryting, ellers har du ikke noe der å gjøre. Politikken vesen er å få flertall for ditt syn, så det må nødvendigvis bli noen harde debatter. Man må ha vokst fra å klage på at «han er slem mot meg».

Det er frodigere og ulikt språk rundt om i landet, der banning og seksualisert språk brukes mer enn andre steder. Det samme ser jeg rundt om i Europa, som leder av Stortingets Europarådsdelegasjon. Kroppsspråk og temperatur kan være ganske ulikt. Hvordan debatter skal oppleves må sees i en kultursammenheng.

KIRSTI BERGSTØ (37)

Nestleder i SV

Jeg er ikke tvil om hva hensikten med truslene er. Det er å skremme meg fra å delta i den offentlige debatten.

På hvilken måte har du opplevd netthets?

På slutten av 90-tallet, da jeg engasjerte meg i politikk, fantes ikke sosiale medier. Kommentarer av seksuell art eller trusler slapp ikke til i avisen. Da jeg ble leder av SU i 2006, derimot, var virkeligheten blitt en annen. Jeg fikk truende e-poster, SMSer, sjikanerende meldinger på Facebook, telefonoppringing om natta. Det kunne være stillhet i andre enden av telefonen, tung pusting eller insinueringer som at "Du skal bli stille". Samtidig visste jeg at det foregikk større diskusjoner i kommentarfeltene, som jeg holdt meg langt unna.

Min erfaring er at hets er relativ til saksfelt og alder. Jeg fikk mer direkte sjikane og trusler da jeg var yngre. Når det gjelder tematikk, opplevde jeg det som en trappetsteige. Likestilling generelt lå på første trinn, dersom jeg uttalte meg om porno, prostitusjon eller annen seksualisering av kvinner, ble temperaturen skrudd opp ytterligere. På neste steg lå homofil frigjøring og LHBT-rettigheter. Øverst innvandring og asyl. Det førte ofte til drapstrusler. En vanlig tilbakemelding etter et utspill om flyktninger og asyl kunne være: «Så deg på nyhetene igjen, din jævla hore. Du forsurer livet og burde blitt voldtatt av ti negre.»

Eller det kan være hva folk syns om kroppen din og hva de vil gjøre med den. Her finnes mange varianter, alt fra direkte seksualisering, at de ikke kommenterer noe av det du sa, bare hva de ønsker å gjøre med deg. Til den mest truende varianten, at de vil voldta deg. Det var mye mer meldinger av voldelig seksuell karakter da jeg var leder av SU, enn da jeg satt på Stortinget.

Hvordan påvirket det deg?

For politikere er det viktig å mobilisere i forkant av arrangement, men netthets og trusler har enkelte ganger ført til at jeg heller har sagt hva jeg har gjort i etterkant. Jeg har tatt noen forhåndsregler, som å vurdere hva jeg deltar på. Det kan gå løs på tilliten til folk. Nå er det lenge siden jeg har fått drapstrusler, men jeg vet at det med ujevne mellomrom kommer runder med ubehageligheter.

Det kan koste en grunnleggende trygghet. Å motta drapstrusler preger deg. Frykt og redsel setter seg i kroppen og kan gi utslag man ikke er i stand til å analysere helt selv. Jeg kan ikke være sikker på at jeg ikke underbevisst har dempet noen formuleringer, men jevnt over tror jeg ikke at jeg har det.

Jeg er ikke tvil om hva hensikten med truslene er. Det er å skremme meg fra å delta i den offentlige debatten, så jeg ikke kan forsvare grupper og interesser jeg ønsker å kjempe for. Derfor er det viktig for meg å ikke endre meg. Selv om det har kostet mer, har jeg ikke latt være å delta i debatter. Kampen for å få til endring veier tyngre for meg enn frykten for å bli utsatt for noe.

Hva gjorde du for å stanse netthetsen?

Terrorangrepet 22. juli endret hvordan jeg personlig forholder meg til trusler. Det ble en vond bekreftelse på at ord og holdninger kan lede til ekstreme handlinger. På grunn av tillitsvervene jeg hadde da, ble terskelen lavere for å varsle PST om direkte truende meldinger. I ettertid har jeg sett at jeg burde anmeldt mye av det jeg ble utsatt for da jeg var yngre.

Jeg har på en måte innfunnet meg med hetsen, og jeg tar meg selv i å sette en annen standard for meg selv enn for andre, kanskje for å være mentalt forberedt. Men når jeg hører om andre og yngre kvinner som utsettes for hets, blir jeg rasende og tar det veldig på alvor.

Hva tror du er konsekvensen av denne type netthets?

Det å omtale folkevalgte med nedsettende karakteristikk er ikke bare negativt for dem som opplever det, men det bidrar til økt politikerforakt og mistillit i samfunnet. Debatten dreies bort fra politikken og over på personer, fra maktposisjoner til enkeltpersoner. Debatten blir fordømmende. Flere velger medier som bekrefter sitt syn, og jeg frykter en utvikling der stadig flere får sitt daglige nyhetsbilde gjennom Facebook. Det blir et ekkokammer der egne meninger bejubles uten motstand. Omfanget og graden av hets kan igjen føre til en voldsom profesjonalisering av politikken, som igjen øker avstanden mellom folk og folkevalgte.

Hvis samfunnsdebatten kun bestemmes av profesjonelle med et stort apparat som kan ta av for trykket, går vi inn i en negativ demokratisk utvikling. Dersom politikken på ulike nivå blir så tøff at det bare er for de med spisse albuer som vet hvordan beskytte seg mot trusler, er vi på et farlig spor. Demokratiet må være åpent. Alle må ha en reell mulighet til å ta del i samfunnsdebatten.

Forskning viser at kvinner ikke hetses mer enn menn, men kvinner opplever hetsen som mer ubehagelig. Bør ikke kvinner som deltar i politikk og samfunnsdebatt tåle kritikk?

Hetsen er ikke den samme. Det er annerledes å høre trusselen om at man skal bli voldtatt av tolv menn, enn at man skal bli slått ned. Antakelig får færre menn trusler om grov, seksualisert vold, og det er fjernere fra deres virkelighet. Det er noe annet å bli objektivisert etter en debatt, og samtidig måtte kjempe for å kunne bli tatt på alvor i den rollen du stiller opp i media med. Man kan ikke behandle netthets isolert fra maktstrukturer som ellers er i samfunnet.

LENE LANGEMYR (39)

Kommunestyremedlem i Grimstad, FrP

Heldigvis har jeg hatt flere positive enn negative opplevelser. Likevel går det en grense for hva man skal tåle.

På hvilken måte har du opplevd netthets?

Mye av hetsen og trakasseringen jeg har opplevd har vært utenfor den digitale sfæren, gjennom verbal og fysisk trakassering på gata fra ikke-vestlige menn som tror jeg er muslim fordi jeg er mørk. Det har ikke hatt direkte med min politiske figur å gjøre, men jeg ser også en klar sammenheng mellom politiske utspill og tilbakemeldinger i sosiale medier og per post.

En episode jeg husker godt er fra da jeg var leder av Oslo FpU, og frontet en kontroversiell resolusjon for å legalisere bordellvirksomhet. Da fikk jeg tilsendt nakenbilder på e-post og familien min fikk lite flatterende kommentarer, i posten og på gata. Mange så også på saken som en invitasjon til sex.

Da sosiale medier kom ble det starten på en æra hvor man kunne skrive hva man ville uten å måtte ta konsekvensen av det. Konvolutt og frimerke er byttet med enter-knapp, terskelen er senket og hetsen grovere. Det er blitt legitimt å hate de som ikke har samme meninger som deg.

Mesteparten av de digitale meldingene jeg får i dag er av seksuell karakter. Det går på utseende og at de vil ha sex med meg. Det kan være plagsomt, men ikke alt er hets. Ofte er meldingen i sosiale medier ikke direkte krenkende, men ovenfra og ned-kommentarer fra hvite, middelaldrende menn "som har levd litt og vært med en stund". Det er en type hersketeknikk mot unge kvinner i politikken som reflekteres i sosiale medier.

Når jeg uttaler meg om innvandring og kvinnesyn opplever jeg at menn vil ha kontroll over mitt politiske ytringsrom. Da endrer meldingene karakter. Jeg har blant annet fått: «Hvis ikke du slutter å blande deg i vår kultur skal du få angre sterkt.»

Hvordan påvirket det deg?

Slike meldinger opplever jeg som truende, men det legger ingen hindringer på hvilke debatter jeg engasjerer meg i eller hva jeg sier. Jeg holder det på en armlengdes avstand, og gidder ikke lese kommentarfelt. Disse usaklige kverulantene ønsker jeg ikke å bruke tid på.

Når man er en offentlig person må man ta konsekvensene av det, og heldigvis har jeg hatt flere positive enn negative opplevelser. Likevel går det en grense for hva man skal tåle.

Hva gjorde du for å stanse netthetsen?

Jeg har ikke anmeldt noen hendelser, men jeg blokkerte alle som kommer med ubehagelige henvendelser.

Hva tror du er konsekvensen av denne type netthets?

Det er i ferd med å bli et demokratisk problem når stadig flere sier de ikke orker å ta gjenvalg til politiske verv på grunn av hets. Det er også en del av et større bilde der det er vanskelig å rekruttere kvinner til politikk og ledelse. Mange ønsker å bidra til et bedre samfunn lokalt eller nasjonalt, men de orker ikke å utsette seg for trakassering og hets. Det finnes flere eksempler på kvinner som avstår fra å delta med en sterk stemme i samfunnsdebatten for å verne familien.

Forskning viser at kvinner ikke hetses mer enn menn, men kvinner opplever hetsen som mer ubehagelig. Bør ikke kvinner som deltar i politikk og samfunnsdebatt tåle kritikk?

Vi er alle mennesker og hvordan vi reagerer er individuelt og uavhengig av kjønn. Jeg tviler på at menn får like mye seksuell trakassering som kvinner, men ingen skal måtte være utsatt for hets og trakassering. Et angrep på en kvinne eller mann som er aktiv i politikken er et angrep på alles ytringsfrihet. Vi kan ikke la nettrollene vinne.

LISE-MARIE SOMMERSTAD (27)

2. sentralstyremedlem,
Senterungdommen, SP Vestfold

Når jeg er sliten unngår jeg flere politisk betente saker.

På hvilken måte har du opplevd netthets?

Jeg får meldinger daglig. Når det tar seg opp kan det være opptil ni eller ti om dagen. Det meste går på utseende. At jeg er for tynn eller for stor. At jeg prøver å være mann. At jeg har for langt hår til å bli tatt seriøst som politiker. Men jeg har vært nakenmodell i ti år, og jeg er vant til netthets.

Nå jobber jeg med et seksualpolitisk manifest for Senterungdommen. Det er det mange som ser på som en invitasjon. Det er slitsomt, men sjeldent truende.

Da jeg gikk ut og forsvarte barnevernet derimot, ble det veldig bråkete. Det må man ikke gjøre. Jeg fikk høre at jeg burde skytes. Jeg bør plages til jeg gir meg, så ville jeg forstå hvordan det er å bli torturert av barnevernet. Jeg har fått høre at jeg fortjente å miste lillebroren min, som døde for syv år siden, så jeg visste hvordan det er å miste et barn.

Hvordan påvirket det deg?

Vi som står i tøffe debatter kan tåle mye, men så går det innover en. Nå unngår jeg å snakke om barnevern. Når jeg er sliten unngår jeg flere politisk betente saker. Jeg fikk så mye pepper for å forsvare fraværsgrense på videregående i fjor høst at jeg gikk til lederen i Senterungdommen og ba om å få slippe å gå i flere debatter om fraværsgrense. Jeg tenkte ikke på det som en betent debatt da jeg plukket den opp.

Nå er jeg blitt var for å ta betente saker, og jeg vet det er mange med meg. Da får vi bare dullesaker igjen. Det er ikke sånt vi får forhandlinger og framdrift av.

Det er ikke vanlig å få så mye hets når man er så ung, men jo mer eksponering man får, jo mer hets. Man må være forsiktig med de yngste politikerne.

Jeg merker jeg er kort og avvisende når fremmede tar kontakt, fram til jeg forstår at innspillet er legitimt. Heldigvis er jeg i et såpass lite parti at det er lett å få tak i rådgivere og jeg har fått veldig god støtte av partiet.

Hva gjorde du for å stanse netthetsen?

Jeg har hatt ti år med netthets, så jeg har selvfølgelig ikke anmeldt alt, men et sted går grensen. Når jeg kjenner meg truet. For det meste blåser jeg av det, men vi vet jo at det som spiller seg ut på internett kan utvikle seg i det virkelige liv. Og det kommer ungdomspolitikere etter meg, så jeg burde kanskje trekke opp den grensen før. Ellers kan de som hetser bare få styre på, uten at det får noen konsekvenser for dem

Lokalavisa stenger kommentarfeltet under spalten min om natta, og er i det hele tatt veldig flinke til å passe kommentarfeltene. Det gir meg følelsen av å ha noen i ryggen. Det tror jeg er viktig.

Hva tror du er konsekvensen av denne type netthets?

Jeg vet om unge politikere som har trukket seg i begynnelsen av 20-årene, fordi de ikke orker å stå i det. Tidligere fylkesstyre-medlemmer og sentralstyremedlemmer har meldt seg helt ut av det offentlige ordskipet. Det er trist fordi vi mister gode folk. Det er ingen som starter med politikk for å mele sin egen kake, til det er det for mye jobb. De gjør det fordi de er engasjert i samfunnet, og da mister vi den kraften.

Forskning viser at kvinner ikke hetses mer enn menn, men kvinner opplever hetsen som mer ubehagelig. Bør ikke kvinner som deltar i politikk og samfunnsdebatt tåle kritikk?

Det er forskjell på legitim kritikk, og ren hets og sjikane. Jeg tror den hetsen kvinner ofte opplever er av en litt annen art. Jeg har aldri hørt om menn som har blitt fortalt at det er synd de ikke kan holde kjeft, når de i utgangspunktet er så knullbare. Jeg tror heller ikke menn hører at de burde vært voldtatt. Alle skal tåle kritikk, ingen skal tåle grov hets og trakassering.

OLAUG BOLLESTAD (56)

Storingsrepresentant for Rogaland KrF
Leder av Helse og Omsorgskomiteen

Noen ganger tenker jeg at jeg ikke orker å ta saker alene, og ber kollegaer bli med.

På hvilken måte har du opplevd netthets?

Jeg har opplevd hets på mange måter, fra direkte drapstrusler til seksualiserte meldinger og harselering med utseende. De skriver: «Ser vi deg, så kjører vi deg ned.» «Treffer vi deg når du er alene, skal ikke det gå upåaktet hen.» «Du er et misfoster, du skulle ikke ha levd.» «Du med dine kilo mener kanskje noe om sukkeravgift? Pass på deg selv før du passer på andre.»

Røykeloven var noe folk engasjerte seg mye i. Alkoholpolitikk og sukkeravgift er også krevende tema. Tillot man seg å være frimodig under innvandringsdebatten i 2016, fikk man kjenne på krefter som er skremmende å vite at finnes i Norge. Jeg var opptatt av at vi må ikke bli oss selv nok, og sånn sett bli et fattigere land. Da fikk jeg reaksjoner fra uventet hold. Jeg fikk meldinger og beskrivelser til og med fra folk jeg vet hvem er.

Omfanget til daglig er ikke kjempestort, men jeg kjenner det hver gang det kommer. Jeg får i gjennomsnitt en til to hetsende meldinger i uka, avhengig av eksponering og sak, men jeg føler meg ikke utrygg til vanlig.

Hvordan påvirket det deg?

Den mest dramatiske drapstrusselen mottok jeg som ordfører i Gjesdal, og det var ikke på nett. Da tenkte jeg først og fremst på egne unger. De er voksne nå og betaler ikke samme pris, men selv som tenåringer var de tydelige: Er det de som truer som skal bestemme eller er det vi som har meninger?

Jeg er bevisst på at jeg er blitt en offentlig person og er på vakt når jeg blir stoppet av folk i Oslo. Jeg tenker på det når jeg går hjem til leiligheten min i Oslo, hvor jeg går og når på døgnet. Har jeg møter som varer lenger enn til klokken 22.00, tar jeg taxi hjem. Føler jeg meg utrygg, melder jeg fra til rådgiverne mine og apparatet rundt meg. Samtidig har jeg bestemt meg for at dette ikke skal styre livet mitt. Jeg vil gå der jeg vil og mene det jeg vil.

Noen ganger tenker jeg at jeg ikke orker å ta saker alene, og ber kollegaer bli med. Særlig hetsen i forbindelse med sukkeravgiften var graverende. Da hjalp det å ha med kollegaer.

Hva gjorde du for å stanse netthetsen?

Jeg er rask med å melde fra til Stortingets sikkerhetsavdeling dersom noe oppleves som truende. Rådgivere hjelper til med å rydde bort hets, for egen og andres skyld, usakligheter og det som går på person.

Hva tror du er konsekvensen av denne type netthets?

Konsekvensen kan være at folk ikke orker å engasjere seg, særlig de som ikke har et nettverk med familie og venner som bryr seg. I Norge er det vanlige mennesker som er politikere, og vanlige mennesker som velger dem. Vi risikerer å få helt andre typer politikere og debattklima. Vi kan få et mye kaldere samfunn.

Jeg har sett at folk har trukket seg fra debatten, eller blitt fraværende i perioder, og at hetsen har tynget på vektskåla når de har vurdert gjenvalg. Noen har valgt å ikke stille. Jeg vet om personer som blir kvalme bare de ser overskrifter på enkelte aviser, der de vet at kommentarfeltene fortsatt ikke er ryddet opp.

Forskning viser at kvinner ikke hetses mer enn menn, men kvinner opplever hetsen som mer ubehagelig. Bør ikke kvinner som deltar i politikk og samfunnsdebatt tåle kritikk?

Klart at kvinner som deltar i politikk skal tåle kritikk og harde debatter. Det gjør vi også! Det er noe helt annet å få debatt rundt deg som person. Det handler også om likestilling. Hvis en kvinne er engasjert og sier fra med en spesiell stemme er hun skrikete, mens en mann er handlekraftig og tydelig. Hvis kvinner bruker mange ord er hun masete, hvis menn bruker like mange ord mener de mye. Vi skal ikke være hårsåre, men det er forskjell på hets og saklig debatt.

RAGNHILD VASSVIK (52)

Fylkesordfører Finnmark, AP

Det rammer enkeltmennesker og det er skadelig for hele debatten.

På hvilken måte har du opplevd netthets?

Jeg har ikke opplevd netthets i andre sammenhenger, før jeg stod midt i konflikten med sammenslåingen av Troms og Finnmark fylke. Mens vi fortsatt var i reelle forhandlinger om sammenslåing, undertegnet jeg en avtale som jeg visste ikke var god nok, men som jeg mente var det beste vi kunne få til i situasjonen vi var i. Det ble oppfattet som en symboltung handling for finnmarkinger og jeg høstet enorm kritikk. Det verste kom i kommentarfelt, ikke i direkte meldinger.

«Satans sviker, Quisling, judaskjerring» var noen av kommentarene. De skrev at jeg ikke fikk komme hjem til Finnmark.

Hvordan påvirket det deg?

Jeg slo sammen PC-en og åpnet den ikke hele helga. Jeg ble fryktelig lei meg, jeg husker jeg gråt og jeg kjenner på følelsen når jeg tenker tilbake på det. Jeg hadde hjertebank og strevde med å tenke klart. Jeg ble usikker og redd. Hadde jeg sviktet i egne vurderinger? Familien min ble også påvirket av det. Det var særlig trusselen om utestenging fra mitt eget fylke som opprørte meg.

Heldigvis fikk jeg også mye positive tilbakemeldinger direkte, og støtte fra partikolleger og andre. Jeg skrev et par kronikker for å forklare avgjørelsene, og fokuserte på saken, ikke hetsen. Jeg vil ikke gå inn i den type polemikk. Kommentarfeltene var delvis kritiske da også, men ikke over streken.

Hva gjorde du for å stanse netthetsen?

Jeg gjorde ingenting der og da, men jeg har senere tatt til orde for å stanse denne debattkulturen.

Fylkesvaraordføreren fikk drapstrusler i forbindelse med sammenslåingen. Han var blant de som ble skutt på Utøya, men overlevde. Da han forsvarte avtalen vi undertegnet fikk han henvendelser om at han ikke burde overlevd. Det gikk fryktelig inn på oss, og det var med utgangspunkt i det at fylkestinget kom med en felles uttalelse som tar avstand fra netthets. Vi må ta ned ordbruk og måter vi debatterer på.

Hva tror du er konsekvensen av denne type netthets?

Det rammer enkeltmennesker og det er skadelig for hele debatten. Folk tar avstand fra å ytre seg i det offentlige rom. En ting er å bli møtt med motargument, men når det dukker opp så mye stygge ting, betyr det at mange trekker seg unna. Sosiale medier og kommentarfelt kunne vært en arena for innspill og konstruktiv kritikk, men de fleste politikere-kolleger mine sier at de orker ikke følge opp debatter der. Det er for mye hets og karakteristikker som bare fører til en fordummende debatt.

Alle som går inn i politikken må tenke over at på et tidspunkt møter du det. Du må tenke gjennom at du kommer til å bli hengt ut, og være forberedt. Det er ikke verdens undergang, selv om det er tøft der og da. Man burde blitt skånet for det.

Forskning viser at kvinner ikke hetses mer enn menn, men kvinner opplever hetsen som mer ubehagelig. Bør ikke kvinner som deltar i politikk og samfunnsdebatt tåle kritikk?

Kvinner opplever annen språkbruk og karakteristikker enn menn. Kanskje kvinner tar mer på vei, eller at vi oppfatter det som verre at kvinner mottar grov hets. Kanskje er det en forventning om at menn skal tåle mer. Min erfaring er at menn er minst like mye utsatt for hets og trusler. Det har vært en debatt i Finnmark med flere ordførere som ikke vil ta gjenvalg på grunn av at netthetsen er en for stor belastning. Etter det jeg kjenner til, er det flere menn enn kvinner som har trukket den beslutningen.

SANDRA BRUFLOT (26)

Leder, Unge Høyre

Det er lett å bli nummen. Man aksepterer det etterhvert.

På hvilken måte har du opplevd netthets?

Jeg er ikke blant de som har opplevd mest, men det hender og det er gjerne knyttet til tema. Da Erna Solberg og jeg forsvarte Sumaya Jirde Ali for netthetsen hun er blitt utsatt for, kom det en del.

Innvandring er det som utløser mest. For det meste er kommentarene ikke så ille: Du er dum, naiv, blåst, du betyr ingenting. Jeg bryr meg ikke så mye om det, men det er verre når meldingene er seksualisert, direkte eller indirekte. «Vi kan sende henne til asylmottak til allmenn forlystelse» eller «Vi skal sende deg til Syria uten hijab». Det er ikke direkte truende, av typen «hun bør gruppevoldtas», men det er ikke vanskelig å forstå hvor de vil. Som når de skriver: «Send henne ut på gata i Teheran i bikini og se hva som skjer».

Hvis jeg snakker om et litt kontroversielt tema, som legalisering av cannabis, kan det komme to meldinger, hvis det er innvandring, kanskje ti. Det er direktemeldinger på messenger vanligvis. Kommentarfeltene styrer jeg unna.

Det mest truende jeg har fått var etter et utspill om at Norge må ta imot flere kvoteflyktninger, men det kom som håndskrevet brev. Det var adressert til daværende Unge Venstre-leder Tord Hustveit og meg, og inneholdt et bilde av en som ble banket opp og en oppfordring om å ta oss en tur til østkanten for å få juling.

Hvordan påvirket det deg?

Direkte trusler som i det brevet syns jeg er ekkelt, men det er lett å bli nummen. Jeg er klar over det selv, og det er ikke bra, men smerteterskelen flytter seg hele tiden. Man aksepterer det etterhvert. Hadde jeg vært 16 – 17 år, hadde det vært noe helt annet. Når jeg får meldinger som «lenge siden du har fått deg noe» etter at jeg har vært tydelig i en TV-debatt nå, tenker jeg bare 'du syns jeg er dum, det er greit'. Hvis det er åpenbart at folk har snakket om meg i en gruppe på nett, at jeg er idiot og at det er et tema som flere diskuterer, da skal jeg innrømme at jeg kjenner det. Da hjelper det å blåse ut litt på kontoret, og få ut frustrasjonen. Heldigvis får jeg mange positive meldinger også.

Jeg tror ikke hetsen har gjort at jeg har endret meg på noen måte. Andre får så mye verre ting enn meg, på grunn av legning, hudfarge, religion eller fordi de mener mer om kontroversielle tema enn jeg. Jeg merker jeg ofte blir forbanna på andres vegne.

Hva gjorde du for å stanse netthetsen?

Vi har fjernet mobilnummeret mitt fra nettsiden til Unge Høyre. Det minsker sjansen for å motta direktemeldinger, og bli ringt opp og skjelt ut. Jeg er ikke lenger på Twitter og jeg har skilt min private fra min offentlige profil på Facebook. Det har ikke bare med hets å gjøre, men det gjør at man slipper litt mer unna.

Hva tror du er konsekvensen av denne type netthets?

Vi hører om norske politikere og andre samfunnsdebattanter som tåler hetsen helt til de får trusler rettet mot egne barn. Da har man gått over en grense, det er ikke verdt det mer. Det er umulig å ikke skjønne. Det kan godt hende at det ikke er hetsen i seg selv som er eneste grunn, men det blir krevende over tid og en utløsende faktor. Jeg kan godt forstå de som tenker at det ville vært deilig å gå tilbake til det de egentlig studerte for å bli, og slippe den belastningen.

Vi får et skikkelig demokratisk problem hvis det blir sånn at for eksempel unge jenter med hijab eller homofile muslimer får hets og trusler i en sånn skala at man ikke gidder. Eller bare det at det skal koste så innmari mye mer for dem enn det gjør for meg å uttale meg i offentligheten. Da ender vi i ytterste konsekvens med at ytringsfriheten kun er forbeholdt noen.

Forskning viser at kvinner ikke hetses mer enn menn, men kvinner opplever hetsen som mer ubehagelig. Bør ikke kvinner som deltar i politikk og samfunnsdebatt tåle kritikk?

Man skal absolutt tåle kritikk. Kanskje er det subjektivt, men min opplevelse er at kritikken mot kvinner og personer med annen legning er så seksualisert. Det er kjipt. For min del er det stor forskjell på å få beskjed om at du fortjener å få juling og at du fortjener å bli voldtatt.

SEHER AYDAR (29)

1. vara for Rødt på Stortinget

Jeg kjenner mange som får så mye grove meldinger at jeg syns jeg er heldig som ikke får drapstrusler. Det er jo helt absurd.

På hvilken måte har du opplevd netthets?

Jeg har opplevd det spesielt når jeg har uttalt meg om antirasisme eller feminisme, men jeg er ikke blant de som får mest. Etter at jeg sluttet som leder av Rød Ungdom har jeg fått færre meldinger direkte, og når jeg ikke søker kommentarfelt er det som om hetsen ikke finnes. Men vi driver politikk og vil gjerne vite hvilke reaksjoner utspillene våre får. Likevel holder jeg meg mest mulig unna, det er en beskyttelsesmekanisme.

På det heftigste opplevde jeg det som en storm av meldinger. En gang fikk jeg rundt hundre meldinger etter et utspill. De kan kalle meg en jævla rotte og skrive at jeg skulle blitt voldtatt. Det meste var hetsende, noe direkte truende. Den verste kommentaren jeg husker var «Breivik glemte deg 22. juli». Det var da jeg stengte kommentarer på bloggen. Jeg var 22 år og ble helt satt ut.

Etter den type meldinger virker alt annet mildt, men vi må ikke normalisere hets. Jeg kjenner mange som får så mye grove meldinger at jeg syns jeg er heldig som ikke får drapstrusler. Det er jo helt absurd. Vi kan ikke ha drapstrusler som målestokk.

Hvordan påvirket det deg?

Jeg vil gjerne diskutere sakene, men det er ikke det jeg sier som blir kommentert. Objektiviseringen påvirker meg direkte fordi jeg føler at jeg blir redusert til kropp og hudfarge. Det er veldig frustrerende når jeg uttaler meg om saker jeg synes er viktig.

Det føles ikke bra når folk skriver stygge ting om meg, men den dårlige følelsen er kortvarig. Hetsene har ikke så mye makt over meg at det får meg til å ikke ville uttale meg. Jeg har ikke droppet noen saker hittil. Men på lang sikt påvirker det deg, fordi det tapper energi og blir en belastning over tid. Det kan føre til at man kanskje ikke greier å holde ut lenge. Jeg kommer uansett til å fortsette å uttale meg så lenge jeg synes en sak er viktig, selv om det koster mer.

Hva gjorde du for å stanse netthetsen?

Jeg prøvde å anmelde meldingen om at Breivik hadde glemt meg, men på den tiden var oppmerksomheten rundt netthets mindre. Politiet anså det ikke som en direkte drapstrussel, og jeg trodde at de hadde rett. Men det var en trussel og absolutt hets. Jeg har ikke gått til politiet igjen. Jeg kjenner mange som får drøyer ting enn jeg, og ble mer opptatt av å støtte dem.

Hva tror du er konsekvensen av denne type netthets?

Det er en trussel mot demokratiet. Hetsen kan hindre folk i å delta i det offentlige ordskiftet. De blir redde når de ser hvordan andre behandles, eller belastningen kan bli så stor at de trekker seg.

Hetsen gjør noe med troen på oss selv som politiske individer og samfunnsdeltakere, når vi alltid skal bli redusert til en forestilling andre har av oss. Det kan bryte ned selvtiliten vår. Erfarne politikere understreket for meg da jeg ble leder av Rød Ungdom at hetsen ikke handler om at jeg sier noe dumt eller ikke bra nok. Men det er lett å tro det når man er i startfasen, og gjerne ung. Jeg kjenner ingen unge politikere som har sluttet på grunn av netthets, men man må være godt forberedt.

Forskning viser at kvinner ikke hetses mer enn menn, men kvinner opplever hetsen som mer ubehagelig. Bør ikke kvinner som deltar i politikk og samfunnsdebatt tåle kritikk?

Jeg ønsker kritikk velkommen, men hets er noe annet. Måten kvinner tar i mot hets på kan ha med hetsens karakter og vår posisjon i samfunnet å gjøre. Hets som går på seksualisering og rasisme underbygger diskrimineringen og trakasseringen som allerede finnes i samfunnet.

Flere kvinner opplever trusler om voldtekt eller seksuell trakassering på nett. Når vi vet at omfanget av seksuell trakassering i samfunnet vårt er så stort og at en av ti kvinner blitt voldtatt i Norge, så oppleves det selvsagt som ubehagelig å bli truet med det.

Netthets oppstår ikke i et vakuum. Holdningene er ikke skapt på nett, selv om de får utslag der. Vi skal slå ned på netthets isolert, men for å få bukt med problemet må vi se på det større, strukturelle bildet.

UNE BASTHOLM (32)

Stortingsrepresentant og nasjonal talsperson for MDG

Det handler ikke om hva politikere eller offentlige personer må tåle, men hva vi mister når debattklimaet blir utrivelig.

På hvilken måte har du opplevd netthets?

Generelt har jeg fått lite hissig og negative henvendelser, verken som stortingspolitiker eller partileder. Hovedgrunnen er nok at jeg hittil ikke har vært i posisjon til å gjennomføre politikken jeg fremmer nasjonalt, så uttalelsene mine kan provosere som meninger, men er ikke noen konkret trussel for dem som er uenige.

Det jeg får er oftest rettet til MDG som sådan, i kommentarfelt under saker hvor jeg har uttalt meg. For eksempel: «Er det ikke skuddpremie på fanatiske MDG'ere?» Den tipset vi politiet om, som er rutinemessig for grove kommentarer som vi får kjennskap til. Jeg leser ikke kommentarfeltene selv, og vi har ikke ressurser til å følge med utenom valgkamp, men får vanligvis tips på det som er grovt.

Kritikken jeg får spiller lite på kjønn eller seksuelt språk. Det hender at noen insinuerer at jeg er for ung og uerfaren, eller uten nok kunnskap til å uttale meg. Jeg opplever absolutt hersketeknikker, men det er vanskelig å skille hva som skyldes hva: at jeg er en ung partileder, at jeg er kvinne, eller at jeg representerer MDG - et parti som er lite, men veldig tydelige på vårt kjerneområde. Jeg forsøker å være myndig og saklig, kanskje det har hjulpet.

Hvordan påvirket det deg?

Jeg tar ikke kommentarene personlig, men ser mer på dem som en trist påminnelse om den usaklige debattkulturen i nettavis og sosiale medier. Det farlige med de styggeste uttalelsene er at de bidrar til å forsterke fiendebildet mellom oss som skal holde en saklig debatt. Jeg tror det lett skjer at en forbinder motparten med nettrollene som mener det samme, og det offentlige debattklimaet blir mer ufint. Kanskje lytter vi politikerne mindre til hverandre enn vi ellers ville gjort.

Selv om det ikke påvirker meg personlig, påvirker det meg som leder. Flere MDG-politikere har mottatt store mengder med hets, og det er viktig å ivareta dem rent menneskelig. Vi bruker også mye krefter på å motarbeide spredning av usanne rykter. Sosiale medier har gjort det vanskeligere å styre inntrykket, man gis ikke alltid sjansen til tilsvar.

Hva gjorde du for å stanse netthetsen?

Vi har avtale om å melde alle ytringer av en viss art til politiet, og partiet vårt jobber med bevisstgjøring internt om debattstil og det å bidra til saklig oppklaring når vi møter nettrull. Ellers har jeg ikke trengt å foreta meg noe mer personlig.

Hva tror du er konsekvensen av denne type netthets?

Viktige stemmer skremmes bort fra politikken, fordi en ikke ønsker hetsen eller debattformen en av og til ser mellom politikere.

Mangfoldet blant folkevalgte blir mindre, og demokratiet fattigere. Flere unge jenter i MDG sier at de aldri hadde orket å stå i det som for eksempel Lan Marie Berg har måttet takle av hets og trusler. Det betyr at de kan være skremt fra å påta seg den type politiske verv.

Netthets påvirker oppfatningen av hva som er normal debattform. Vanlig frekkhet eller litt vittig sexisme eller rasisme blir ikke så slem lenger, særlig ikke i Facebook-grupper som fungerer som ekko-kammer for egne meninger. Det er blitt symptomatisk for debattkulturen i dag at politikere bevisst og ubevisst forsøker å svekke tilliten og inntrykket av profesjonalitet hos hverandre. Det er lite direkte stygge kommentarer mellom politikere, men det er nok blitt vanligere å spille på følelser. Det får du til ved å angripe personen framfor ballen. Dette blir forsterket av sosiale medier, der du får uttelling for å vekke sinne og frustrasjon, følelser som mobiliserer folk. Resultatet er generelt svekket tillit til politikere.

Tradisjonelle medier er med på å fremsette de mest polariserte spørsmålene, som rovdyrpolitikk eller innvandring, fordi også for dem er klikk, likes og delinger viktig. Politikken og motpolene dramatiseres og forenkles for å få til overskrifter som likes og deles, og noen saker, særlig de med personfokus, får ufortjent mye oppmerksomhet i den store sammenhengen. Få medier ønsker hets, rasisme, sexisme og støtende personangrep, men det er ingen tvil om at dette og mer saklig argumentasjon skjer side om side i de samme kommentarfeltene. Nettrull bidrar til å få opp temperaturen, noe som belønnes i sosiale medier.

Forskning viser at kvinner ikke hetses mer enn menn, men kvinner opplever hetsen som mer ubehagelig. Bør ikke kvinner som deltar i politikk og samfunnsdebatt tåle kritikk?

Det handler ikke om hva politikere eller offentlige personer må tåle, men hva vi mister når debattklimaet blir utrivelig. Vi mister mangfold i demokratiet og en saklig, opplysende debatt. Jeg tror netthets rammer kvinner annerledes. Kvinner blir oftere anklaget for å være uprofesjonelle, uerfarne eller ikke egnet. Kritikken mot kvinner går raskere på person, fordi en som kvinne fortsatt skal gjøre seg fortjent til å være i et verv på en annen måte enn menn. Hets mot kvinner er generelt mer seksualisert og sjåvinistisk. Menn får mindre kommentarer på utseende eller andre ytre faktorer. En del studier tyder på at både kvinner og menn dømmer kvinnelige ledere strengere enn mannlige. Det gjelder nok også kvinnelige politikere.

ÅSHILD PETTERSEN (32)

Kvinnepolitisk leder i SV
& varaordfører i Vefsn kommune

Det fører til at bøller som ikke har så mye bidra med, kan stenge de nyttige stemmene ute.

På hvilken måte har du opplevd netthets?

Jeg har vært heldig og opplevd lite netthets, men jeg følger i liten grad med på kommentarfeltene. Jeg har ikke hatt grove henvendelser direkte.

Det hender at når jeg deltar i betente debatter, typiske feminist-saker og spesielt debatter på nasjonalt nivå, at det verserer kommentarfelt-diskusjoner med folk som er uenige med meg. De diskuterer gjerne utseende fremfor sak. At jeg har traktorlesbe-sveis og at jeg er overvektig. Etter en debatt i Dagsnytt 18 om straffenivå på voldtekt hisset folk seg opp. I kommentarfeltet under en kritisk post fra Kjetil Rollnes, skrev en for eksempel: «Dette er eit overgrep frå triste overvektige folkevalgte som ingen bryr seg om».

Hvordan påvirket det deg?

Jeg kjente på det etter debatten i Dagsnytt 18. Det var den første nasjonale debatten jeg hadde deltatt i og kommentarene kom rett etter at jeg selv hadde sett på opptaket. Man er jo menneske, så ja, jeg tenkte at det kanskje ikke var den beste kameravinkelen jeg hadde fått. Men det har ikke ført til at jeg har unngått å delta i nasjonale debatter senere.

Jeg forholder meg så lite som mulig til usaklige kommentarer, det har ingenting for seg å følge diskusjonene eller svare. Hvis jeg har ytret meg i lokalavisa, vil enkelte gjerne dele saken og prøve å tegne et bilde av at jeg ikke har peiling på hva jeg snakker om. Da går jeg inn i kommentarfeltet og svarer på påstander. Det er ofte ikke så vanskelig.

Hva gjorde du for å stanse netthetsen?

Jeg har alliert meg med folk fra samme parti som kan gå inn å hjelpe meg, mens jeg selv logger av. Jeg går også inn for andre. Det hjelper. Når man får flere navn som melder seg på, kan det avvæpne litt. Det kan også ha en effekt for den som står i det, ting kan lett bli forsterket når man står alene, man kan henge seg opp i det usaklige.

Lokalt har vi et godt tverrpolitisk samarbeidsklima. Den første fra kommunestyret som ser usakligheter i kommentarfeltet i lokalavisa eller andre steder, uavhengig av hvilket parti man representerer, går inn og forsøker å dempe og styre diskusjonen. Vi er enige om at et sånt debattklima vil vi ikke ha, og det kjennes trygt at kolleger fra eget og andre partier kan forsvare meg.

Hva tror du er konsekvensen av denne type netthets?

I verste fall er konsekvensen at folk lar være å delta i debatter, i media eller i andre fora. Det er kjempetrist, for vi kan få en situasjon hvor man kan hetsse kvinner ut av det offentlige rom. Det fører til at bøller som ikke har så mye bidra med, kan stenge de nyttige stemmene ute.

Forskning viser at kvinner ikke hetses mer enn menn, men kvinner opplever hetsen som mer ubehagelig. Bør ikke kvinner som deltar i politikk og samfunnsdebatt tåle kritikk?

Både menn og kvinner opplever netthets. Jeg har sett eksempler på at lokale mannlige politikere får beskjed om at de «fortjener å bli tatt». Det ligger en ubehagelig trussel der.

Men hetsen mot kvinner tar en annen form. Det går på det private, på utseende, på det seksuelle og jeg tror det oppleves annerledes. Det kommer så tett på. Når eksemplene blir så grove som at kvinner fortjener å bli voldtatt, kan det påvirke deres opplevelse av trygghet og gripe inn i friheten til hver enkelt. Det kan føre til at kvinner mister bevegelsesfriheten, og for eksempel ikke tør å ta T-banen om kvelden.

METODE

Amnesty International har gjennomført dybdeintervjuer med 19 norske, kvinnelige politikere. Alle partier på Stortinget er representert og utvalget gir spredning i politiske verv lokalt og nasjonalt, geografi og alder. Alle som svarte på vår henvendelse og ønsket å la seg intervju med fullt navn, er med i dette utvalget. Intervjuene er gjennomført per telefon i perioden juni - august 2018. Alle tekstene er godkjent av intervjuobjektene.

Denne samlingen med intervjuer er et supplement til spørreundersøkelsen Ipsos har gjort på oppdrag fra Amnesty der 50 norske kvinner i politikken er intervjuet om netthets, hvorav halvparten representerer lokale politikere og den andre halvparten kvinner i rikspolitikken.

Dybdeintervjuene undersøker på hvilken måte kvinnelige norske politikere har opplevd netthets og hvilken effekt det har hatt for den enkelte. De ser også på konsekvensene av netthets mot kvinnelige politikere og i hvilken grad kvinner utsettes for mer eller annen form for netthets enn menn.

Flere profilerte norske politikere takket nei til å la seg bli intervjuet til Amnestys rapport om netthets, på grunn av tidligere erfaringer om at hetsen mot dem ble sterkt forverret etter å diskutert den offentlig.

AMNESTY
INTERNATIONAL

